

Arvioinnin ABC

**Oulun kaupungin perusopetuksen
opetussuunnitelman arviointiosuus**

Uusi päivitetty versio 1.9.2020

Sisällysluettelo

Alkusanat	2
1. Arvioinnin periaatteet.....	3
2. Arvioinnin vuosikello	4
3. Formatiivinen arviointi.....	7
4. Suomi toisena kielenä -arviointi	8
LIITTEET	
1 Kehityskeskustelurunko 7.-9. luokat.....	9
2. Suositus käyttäytymisen arviointikriteereiksi Oulussa	10

Alkusanat

Arvioinnin ABC:ssa on tiivistetysti Oulun kaupungin opetussuunnitelman mukaiset arvioinnin linjaukset ja ohjeistukset. ABC antaa ohjeet lukuvuoden aikaisen formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseen vuosiluokilla 7–9. Liitteissä on tukimateriaalia arvioinnin toteuttamiseen.

1. Arvioinnin tehtävät ja periaatteet

Perusopetuslain ja –asetuksen mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää.

Arvioinnin tehtävänä on

- ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan itsearvioinnin taitoja (**formatiivinen arviointi**).
- kuvata, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineelle asetetut tavoitteet (**summatiivinen arviointi**).

Perusopetuksen arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen.

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata opetusta ja oppilaan opiskelua suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden saavuttamiseksi.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.

Opetussuunnitelmaan on jokaiselle oppiaineelle kirjattu oppimisen tavoitteet. **Oppimisen tavoitteita ovat sekä oppiainekohtaiset taitotavoitteet että sisällölliset tavoitteet.** Oppiainekohtaisilla taitotavoitteilla tarkoitetaan työskentelyn ja laaja-alaisen osaamisen taitoja.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää

- taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä
- taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään
- taitoa ottaa huomioon työskentelystä saamansa palaute ja toimia sen mukaisesti
- taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä
- taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaista osaamista rakennetaan jokaisessa oppiaineessa, ja sen kehittymistä arvioidaan osana oppiaineiden arviointia. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on seitsemän.

Käyttäytymistä arvioidaan Oulun kaupungin arviointikriteerien mukaisesti (Liite 2). Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena.

Arviointi on

- ▶ yhdenvertaista
- ▶ vuorovaikutuksessa tapahtuvaa
- ▶ avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta edellyttävää
- ▶ oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaista
- ▶ tavoitteisiin ja kriteereihin perustuvaa
- ▶ suunnitelmallista ja johdonmukaista
- ▶ monipuolista.

2. Arvioinnin vuosikello

Lukuvuoden aikana oppimista arvioidaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin keinoin. Näiden arviointikeinojen avulla oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan opintojen edistymisestä.

Tässä ohjeistuksessa on Oulun kaupungin linjaukset arvioinnin aikataulusta. Koulukohtaisesti sovitaan oppimisen aikaisen arvioinnin toteuttamisesta ja dokumentoinnista.

Kehityskeskustelut

Kehityskeskustelussa käsitellään oppilaan vahvuuksia, oppimis- ja työskentelytaitoja sekä ajankohtaisia opiskeluun ja ikävaiheeseen liittyviä kysymyksiä.

- 7. luokalla oppilaalle ja huoltajille tarjotaan *Lapset puheeksi* -keskustelu. Jos huoltajat valitsevat *Lapset puheeksi* -keskustelun, korvaa keskustelu kehityskeskustelun.
 - Pidetään vuosiluokilla 7-9 syyslomaan mennessä.
 - Kehityskeskustelun pitää luokanvalvoja tai ryhmän vastuuopettaja.
 - Kehityskeskustelurunko on tämän arviointioppaan liitteenä (Liite 1).
- Yhdessä määritelty tavoite kirjataan Wilman oppimissuunnitelmaan arviointi- ja kehityskeskusteluille varattuun kohtaan.
 - Tavoite on oppimisen edistymiseen, työskentelytaitoihin, laaja-alaisen osaamisen taitoihin ja/tai käyttäytymiseen liittyvä, oppilaan oppimista edistävä asia.
 - Keskustelut järjestetään koulukohtaisesti sovitulla tavalla, kuitenkin niin, että ne pidetään oppilaan oppituntien ulkopuolella ja oppilaan viikkotuntimäärä ei vähene.
 - Kehityskeskustelut ovat ys-aikaa, ja ne tulee ottaa huomioon ys-ajan suunnittelussa.

Yhteydenpito koteihin

Kouluilla syksyllä pidettävissä vanhempainilloissa esitellään yhtenä asiana jokaisen vuosiluokan arvioinnin vuosikello ja todistus pohja. Lisäksi käsitellään vuosiluokan tavoitteita ja esimerkiksi erilaisia tapoja, joilla oppilas voi lukuvuoden aikana osoittaa oppimistaan ja osaamistaan.

- *Esim. Wilman kautta, keskustelujen ja tiedotteiden muodossa*
- *Lukuvuositodistuksen arvosanat eivät saa tulla oppilaalle eikä huoltajille yllätyksenä.*
- *Myös vanhemmilla on aktiivinen rooli yhteydenpidossa.*
- *Rehtoreiden on hyvä tiedottaa koteja arviointikäytänteistä.*

Välitodistus

- *Välitodistus annetaan syyslukukauden lopuksi.*
- *Myös vuosiluokilla 7–9 voidaan antaa sanallista arviointia numeroarvioinnin tueksi.*

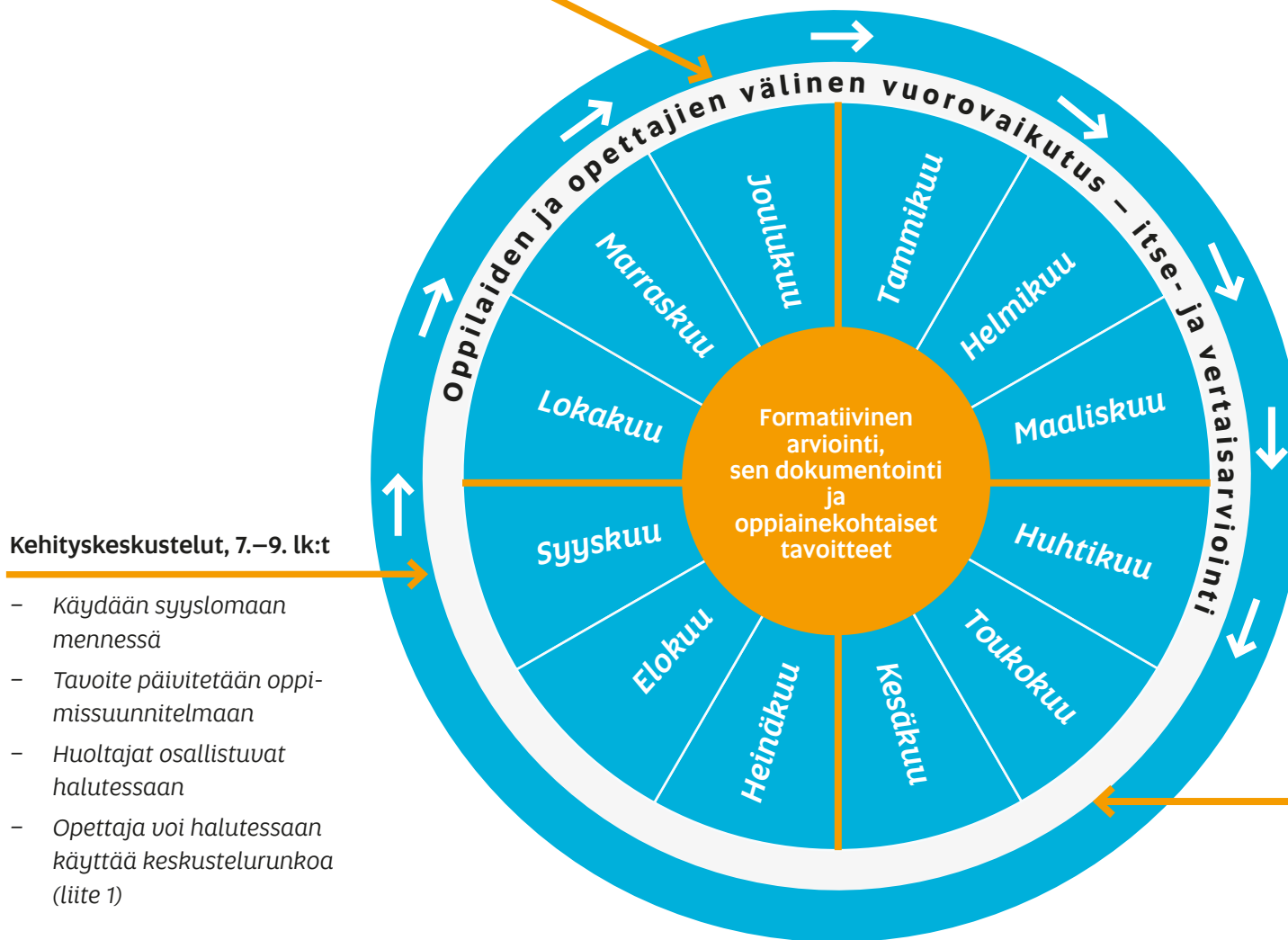
Lukuvuositodistus

- *Lukuvuoden päätteeksi oppilas saa lukuvuositodistuksen. Lukuvuositodistus on yhteenveto kaikesta lukuvuoden aikana toteutuneesta oppimisen arvioinnista.*
- *Todistuksessa arvioidaan oppilaan osaaminen suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin.*
- *Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi.*
- *Lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.*

Päättötodistus

- *9. luokan päättyessä oppilaat saavat päättötodistuksen.*
- *Noudattaa päättöarvioinnin kriteereitä*

Välitodistus 7.–9. lk

Lukuvuositolustus on yhteenveto lukuvuoden arvioinnista.

3. Formatiivinen arviointi

Formatiivinen arviointi on oppimisen aikana ja oppimista varten tehtävää arviointia. Se on oppimista tukevaa, ohjaavaa ja kannustavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Oppilaalla on aktiivinen rooli oman oppimisensa ymmärtämisessä ja ohjaamisessa (itsearviointi). Vertaispalautteen avulla oppilas oppii arvioimaan yhteistä toimintaa, työskentelyä ja tuotosta. Oppilas tuottaa osana oppimistaan materiaalia, jota hyödynnetään formatiivisessa arvioinnissa. Formatiivisen arvioinnin pohjalta opettaja pystyy myös kehittämään opetustaan.

- *Tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden tiedossa.*
- *Harjoitellaan itsearviointia ja vertaispalautteen taitoja.*
- *Palautetta annettaessa huomioidaan yhdessä aiemmin asetetut tavoitteet ja aiempi osaaminen.*
- *Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa.*
- *Jatkuvan arvioinnin keinot määrittyvät koulun arviointikäytänteiden mukaisesti. Formatiivista arviointia tukevat mm.*
 - *vihkotyöskentely, oppimispäiväkirjat, portfolio, projektiseinät, muut tuotokset jne.*
 - *oppilaan ja opettajan havainnot*
 - *sähköiset työkalut*
 - *keskustelut (myös symbolien tai kuvien avulla)*

4. Suomi toisena kielenä -arviointi

Yläkoulussa S2-oppimäärä arvioidaan joko numerolla tai sanallisen arvioinnin asteikolla lukuun ottamatta päättöarviointia (eli 9. luokan kevätarviointia), jolloin kaikista oppiaineista täytyy antaa numero.

S2-arvioinnissa annetaan rastit asteikolla *"Aloitteleva - Kehittyvä - Voimakkaasti kehittyvä - Hyvin edistynyt"* seuraavista tavoitteista:

- *Vuorovaikutustilanteissa toimiminen*
- *Tekstien tulkitseminen*
- *Tekstien tuottaminen*
- *Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen, kielen käyttö kaiken oppimisen tukena*

Wilmaan siis merkitään joko

- *"H-hyväksytty" ja sanallisen arvioinnin asteikko **tai***
- *numeroarvosana.*

Numeroarvosanaakin voit halutessasi täydentää lausepankin lauseilla, joita voit tarvittaessa muokata. Voit myös kirjoittaa kokonaan omat lauseet.

LIITE 1

Kehityskeskustelurunko 7.–9. luokat

Ohje huoltajille

Voitte pohtia etukäteen yhdessä oppilaan kanssa, mitä asioita haluatte nostaa keskustelussa esille. Pääosa keskustelussa on oppilaalla, joka itse suuntaa opinpolkuaan vahvuuksien ja tavoitteiden suunnassa.

1. Keskustelussa käsitellään mm. seuraavia asioita

- *Koulunkäynti: koulupäivän rutiinit (oppitunnit sis. perusedellytykset oppimisen sujumiseen, ruokailu, välitunnit) ja koulussa viihtyminen, kaveriasiat*
- *Arkiset toimet: syöminen, nukkuminen, kouluunlähtö ja kotiintulo, TV, tietokone ja pelit, vapaa-aika ja harrastukset, kotitehtävät*
- *Työskentelytaidot (vahvuudet ja kehittämisen kohteet): Itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taidot, taito suunnitella, arvioida ja säädellä omaa työtään, taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen, taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa*
- *Edistyminen oppiaineissa: edistyykö oppiminen vaivatta, oppimisen vahvuudet ja kehittämisen kohteet (keskitytään keskeisiin asioihin)*
- *Käyttäytyminen*

2. Keskustelun aikana oppilas asettaa itselleen tavoitteen. Tavoite liittyy oppiaineessa edistymiseen, työskentelytaitoihin tai käyttäytymiseen.

- *Tavoite/keskeisimmät tavoitteet kirjataan Wilman oppimissuunnitelmaan..*

Liite 2.

Käyttäytymisen arviointikriteerit Oulussa

Käyttäytymisen arviointi kohdistuu siihen, miten oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön, arvostaa omaa ja toisten työtä ja noudattaa koulun sääntöjä sekä hyviä tapoja. Käyttäytymisen ohjaus sekä käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen ovat osa koulun kasvatustehtävää. Oppilaan käyttäytymisen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikäkaus.

Käyttäytymisen arvosanaa annettaessa voidaan soveltaa seuraavia kriteereitä:

erinomainen 10

- ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä vaikuttaa positiivisella esimerkillä muihin oppilaisiin ja oppimistilanteisiin
- toimii rakentavasti oman ryhmänsä ja kouluyhteisön parhaaksi erilaisissa tilanteissa
- osoittaa oma-aloitteisuutta yhteisten asioiden hoitamisessa

kiitettävä 9

- ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön koulutyössä
- toimii vastuullisesti kouluyhteisössä sovittujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti
- käyttäytyy ystävällisesti ja avuliaasti, pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan hyvän työskentelyilmapiirin muodostumiseen

hyvä 8

- käyttäytyy asiallisesti tilanteeseen sopivalla tavalla
- noudattaa useimmiten koulun sääntöjä
- käyttäytyy yleensä hyvien käytöstapojen mukaisesti
- pystyy yleensä ratkaisemaan ristiriitatilanteita oma-aloitteisesti
- osaa toimia ryhmässä

tydyttävä 7

- käyttäytyy useimmiten tilanteeseen sopivalla tavalla
- tuntee ja hyväksyy koulun säännöt
- kykenee ohjautusti ratkaisemaan ristiriitatilanteita
- osaa tuetusti toimia ryhmässä

kohtalainen 6

- suhtautuu usein välinpitämättömästi kanssaihmiisi, koulutyöhön ja kouluympäristön viihtyvyyteen
- rikkoo toistuvasti koulun sääntöjä
- aiheuttaa asenteillaan ja teoillaan kielteistä ilmapiiriä
- tarvitsee jatkuvaa ohjausta ja neuvontaa käyttäytymisessä

välttävä 5

- erittäin välinpitämätön käytös suhteessa kanssaihmiisiin, koulutyöhön ja kouluympäristöön
- tarvitsee erityisiä toimenpiteitä opiskelun turvaamiseksi

hylätty 4

- käyttäytyminen normaaliin kouluyhteisöön täysin sopimatonta

